de ovend

3e jaorgang no. 6

DE OVEND

Dadde jaorgang no. 6. december 1975

"De Ovend" is een uutgifte van de Stellingwarver Schrieversronte, en verschient ien keer in de twie maonden.
Adm. Johan Veenstra, Binderweg 3, Ni'jhooltpae, till. (05610) 8252.
Red. Henk Bloemhoff, Boverweg 15 A, Ni'jberkoop, till. (05163) 371.
Typewark: Jacob Nijholt, Oosterwoolde.

Al weer een jaor ...

As disse Ovend uutkomt, is 1975 weer zo goed as veurbi'j. Een jaor, waorin deur de Stellingwarver Schrieversronte weer hiel veul daon is, mar waorin ok, krek zo as dat vaeker et geval is, weer wark liggen bleven is, dat deur tiedsgebrek niet gebeuren kon. Nóg niet, lao'we dat mar zeggen. Ok liggen d'r op 't heden een peer uutgiften bi'j de drokker, die aenlik nog bi'j 1975 heuren, mar waorvan de laeste wel niet eerder as in jannewaori 1976 verschienen zal. Et gaot om Piepmoes, de bundel Stellingwarver kienderlieties, die op 't heden in Grunningen bi'j de meziekdrokker ligt.
Veerder et ni'je boek van Bergveld, dat luustren zal naor de naeme Klaeterjaegers.
As et goedgaon blift, komt de eerste bundel mit de Kastdaegen uut. Meer belangriek ni'js over de aktiviteiten van de Schrieversronte vienen jim onder et heufdstok "Krummelties" in disse Ovend. Ien belangriek ding heurt neffens mi'j toch wel in dit veurwoord, en dat gaot d'r over, dat de Schrieversronte toch slim begint te gruuien, de laeste tied. Et antal leden is 155. Een teken, dat oons

wark anslaon wil. Daoromme: help mit, want 1976 wodt et jaor van et Stellingwarfs. Alle jaoren die daor nao kommen, wo'n dat trouwens ok!

Henk Bloemhoff

Zunnedauw

Iedere zommer gao'k grif ien keer naor de iesbaene in Ni'jhooltpae. Dat liekt een betien nuver zo op 't eerste gezicht. De meerste meensken gaon winters naor de iesbaene. Mar ik gao d'r ok niet henne om ies te vienen, mar om de zunnedauw te zuken. Jim weten wel, dat kleine plaantien dat vleis et. Moggies en spinnegies en zo wat henne. Al dat kleine spul dat mit de vochtige, kleverige haorties in anraeking komt en dan niet meer losraeken kan en opeten wodt. Spiekerhad, zo is de netuur.
Dat wondere, zeldzem woddende plaantien, komt nog veur in de iesbaene van Ni'jhooltpae. Al vien ie et niet zomar. Ie moe'n d'r meerstal wel een schoffien omme zuken. Op 'e huken moej' de iesbaene deur. Dat is veur goenend die je zo doende zien een wonder gezicht, dat is grif. Mar zo mit de neuze op 'e grond koj' aenlik in een hiel apat wereltien te lane. Waor aj' et bestaon niet iens van wussen koj' dan tegen. Witten, gelen, paorsen... en deur heur ienvoold vaeke allemaole lieke mooi. En aj' dan mar goed zuken dan koj' die zunnedauw vanzels tegen. Klein, nietig en keunstig mooi. En ieder jaor is de vraoge weer: Zol et er nog staon? D'r gaot ja elk jaor meer verleuren. De meensken springen ja zo roeg en onbehulpen mit al dat moois omme. Een protte verienings die de netuur perberen te beschar-

men doen goed wark vandaege de dag, mar d'r wodt nog een bult verrinneweerd deur oons mit mekaander. Mar de zunnedauw is in elk geval nog in de iesbaene van Ni'jhooltpae te vienen. Et iene jaor wat meer as 't aandere jaor. Mar et is d'r nog, en dat is et veurnaemste. Een klein wonder tussen alle aandere grotere plaanten. Tussen gele lissen en kattestatten. Tussen benten en roegte.
Ieder jaor moet zoe'n iesbaene vanzels schone maekt wodden. Veurdat et vröst. As d'r hadriederi'jen hullen wodden, moet er een mooie ieslaoge in liggen. Dan mag er gien roegterommel deur et ies henne stikken. Daoromme wodt de boel in de haast mi'jd. Gewoon mi'jd. Oolderwets weg. Daor in Ni'jhooltpae beginnen ze niet mit vergif en zok soort rommel te smieten om de boel tegen de vlakte te kriegen. Aj' daor ok mit beginnen dan is et aende te zuke. Dat zol vanzels de dood van een protte biezundere plaanten betekenen. En grif ok van de zunnedauw.
Mar in Ni'jhooltpae wodt mi'jd. En daoromme kun we et ieder jaor nog vienen. En dat maekt oons leven beslist een stokkien rieker. Aj' 't mar zien willen. Nee, zolange as de zunnedauw in de iesbaene van Ni'jhooltpae gruuien wil, is et leven nog niet zo kwaod.

Johan Veenstra

HOE BESTAOT ET

ik hebbe gien auto,
ik bruke gien draank,
ik hebbe gien verstaand
van voetballen.
en toch bin'k een
tevreden meenske.

Johan Veenstra

LEVENSWENDING

De overdracht was bi'j de notaris.
Weer iene uut et Westen,
die de muren witkalken,
twie vielen op 'e reed
een spoorstok boven de deure
en 'n leefkoele in 't hujvak hebben wil.
As vee een dogge op hoge zwiebelpoten
en drie katten, meer haor as katte.
An de veurgevel een plaanke,
schieve, mit de ni'je naeme
die een oolde boerenaeme is:
De Baander.
Et komt op je of
as een drommedaris veur 'n dongwaegen!

De motieven
weren an weerskaanten liek:
zi'j hadden wat zwatte centen liggen,
hi'j kon ze wel bruken.
De bunders d'r om henne
gongen de sanering in.
Now warkt hi'j op 'e Rivella
mit stoppies in de oren,
eers wodt ie hielemáóle gek!

J.W. Nijholt.

(Vri'j naor Wachtkaemer
, van Cees Jongsma)

Grietien-muj !

Et was elk jaor opni'j etzelde gejeuzel: Grietien-muj mos neudig weer es bi'j heur uut van huus kommen.
En of Minne now al riddeneerde: "Et huus wodt te klein en de kiender te drok", d'r was gien praoten tegen! "Dat regelt him vanzels", vun Sjoukien. "Et is ja ommes elk jaor weer goed kommen. Ie doen d'r zoe'n oold meenske meraokels veule wille mit en... wie wet waor et laeter nog es goed veur is!" Dát vun Minne et minste van alles! "Waor et laeter nog es goed veur wezen kan! Zo daenkt ja ommes jow hiele femilie d'r over en aj' heur zien in heur kleren van et jaor "nul", dan geleuve ik van die zogehieten "riekdom" van jow Grietien-muj hielemaole niks".
Mar - vanzels - zo as ieder jaor: Et mós deurgaon! Een kaemertien wodde leeghaeld. Een twiepersoonsledekaant d'r in! Grietien-muj was nogal flink van postuur en koegelrond. Zó kon ze heurzels goed daele geven. En Sjoukien - traditie - perbeerde et bedde goed uut! Stel je veur, dat Mujke d'r deur henne zakte! Dat was bi'j een aander nichien es veurvalen. Mujke - slim duvels - was de hiele veerdere naacht in de stoel zitten bleven en de ere morgen mit de eerste trein weerommereisd!
Alles was in odder. Nee, d'r hoefde niet "stut" te wodden, foeterde Sjoukien tegen Minne. "Et bedde is goed! Ik bin d'r opsprongen, ik hebbe d'r op legen, et is in odder zo."
Slim muui was ze, Sjoukien, nao de hiele schoonmaekeri'je, die an Mujke heur vekaansie veurofgong. Grietien-muj hul van "netties en schone" en was zels ok altieden slim hemmel. "Gao ie now mit Henkien naor de trein, om

Mujke op te haelen", zee Sjoukien. "Dan maek ik de taofel in odder en zet ni'je koffie!"
"Dag Minne, mien jonge. Hoe is et mit jow? Dag Henkien, heden, heden, wat bin ie gruuid!" Zo begroette Grietien-muj heur op et perron mit slim natte tuties.
"Mit mi'j niet zo goed, heur! Ik wor staorigan slim minnig. De hiele poestighied is vot! Ik gao niet graeg meer op reize. Et is, dat Sjoukien en ieje zo slim anholen, mar eers..."
"Et zelde lietien as ieder jaor" zee Minne in himzels.
"Kom, Henkien, geef Mujke now mooi een haantien, dan pak ik de koffer en dan mar op huus an", zee Minne, mar Henkien leut him niet bepraoten. Hi'j bleef staon!
"Heit, waor is die oolde kedde now?" wilde Henkien weten. Veurdat Minne him op aandere gedaachten brengen kon, was daor al de stemme van Grietien-muj: "Oolde kedde, wat heb ik now an mien karre hangen?" "Now", zee Henkien, "daor moeten we toch nog op waachten?!
Heit zee thuus ja ommes: kom Henkien, dan gaon we now eerst die oolde kedde van de trein haelen!!"

Albert Jaeger

SCHOONMAEKMIDDEL

Geldontweerding en recessie,
economische stagnaosie.
Warklooshied en bewaopening,
chaos en polarisaosie.
Krek as in de jaoren dattig
is et een onzekere tied.
As et grote schoonmaekmiddel
dommiet mar weer gien oorlog hiet.

Johan Veenstra

laot mi'j mien gaank mar gaon.

dokter.
laot mi'j
mien gaank
mar gaon;
ie hebben mi'j
- goed bedoeld
  vanzels -
zoveule
verbeuden,
dat ik
liever
nog even
gao,
dan as een
STAANDBIELD
vol pillegies
staon te
staon!

pastoor,
laot mi'j
mien gaank
mar gaon;
ie hebben mi'j
- goed bedoeld
  vanzels -
te veule
in godsnaeme
verbeuden
om as
een vri'j
MEENS
- of christen
  zoas ie dochten -
links en rechts
deur de bochten
van et leven
te gaon!

Oene Bult

Witte wereld (kastverhael)

Tien koenen op de stal. Een stokmennig varkens in et hokke. Een honderd kiepen en knienen in de loop. Vrouw en vuuf kiender in et veurhuus. Elk leven is de boer een zorg. Wie et vee het, het de haacht. En kiender kosten somstieden hanen vol geld an de dokter mit al zien pillegies en spuities. En veural an de winkelman as die mit de bosschoppenkarre langes komt. Et wodt eerder muuiliker as makliker as ie veruut boerken. Staot d'r ok al niet in de Spreuken: Wie as bezit vermeerdert, vermeerdert smat? Hi'j kon ja wel es geliek hebben.
En now zit vandemorgen de pompe ok nog vaaste. Einliks wel eigen schuld, mar die vaalt ok wel es te beklaegen. Et had al een peer daegen flink vreuren. Mar ja, de pompe wodde elke dag vaeke bruukt en dan vaalt et meerstal wel wat toe. Waeter veur de wastobbe, waeter veur et vee, waeter veur dit en waeter veur dat. Wat is een meens, een beest en een plaante zonder waeter? Gisteraovend had Jan nog een zak mit kramdraoden om de pompe henne bunnen. Dat zol wel genog wezen. Mar et was niet voldoende west. Now zat et emmertien zo vaaste as een huus. De vrouw klaegde al: "Waor moe'k now waeter haelen?" De buren wonen nogal een aentien vot. Laot de ooldste toch mar een emmervol haelen. Mar wat is een emmervol veur al dat vee en al die meensken? De pompe moet weer losmaekt wodden, mar hoe? Gommes nog an toe, wat een drokte.
Eerst mar es perberen mit een kraante. Waor is de lucifes? Niet in de buse. In de keuken ligt et deusien. Now de braand in de oolde Hepkema. 't Is dreuge. Dat schilt. Dat geft hitte. Mar te kot. Et pepier is al zwat veurdat et keuper van de pompe ok nog mar een betien waarm aanvuult. Dan mar een staepeltien kraanten om de

pompe henne. Op de dele ligt nog een hiel pak. Gelokkig ok dreuge. Daor gaot ie dan. Mit een betien pietereulie d'r over geft dat een mooi fikkien. Zal et now lokken? Nao een kertier is d'r nog gien beweging in de zwengel te kriegen. God nog an toe, wat zit dat spul stief vaaste. Et het zeker slimmer vreuren as wie ok mar docht hadde. Et ies op de poele moet dan ok haost stark genog wezen om zundag te scheuvelen.
Zundag, mar dan is et Kastfeest. Och, wat gaot de tied toch vlogge as ie d'r evenpies bi'j stille staon. Nog mar een schoffien leden was et Sunderklaos en now al weer haost Kast, Oold en Ni'j. Mar 't is now gien tied veur prakkesaosies. Daor raost een koe om waeter. En de vrouw het verlet van waeter om et eten klaor te maeken. Iene van de kiender goelt omdat die now an de beurt is om een emmer waeter bi'j de buren te haelen. 't Kon ok niet minder beteren as now krek vandaege mit een bevreuren pompe en zonder waeter te zitten. Zal et niet altied zo wezen? Zok soorte van dingen komt altied op de ongelegenste momenten.
Weej' wat? Ik greef een gröppien om de pompe henne, gooi dat vol mit stro en dan de braand d'r in. Dat zal genog hitte geven. Gauw de schoppe even pakken, die staot in de bi'jschure, en dan zal et omraek wezen. Wat now, gien dooie dingen de baos.
Mar de grond is te had. De schoppe wil d'r niet in. Hi'j ketst of op de vost in de grond. Splinters ies mit zaand vliegen alle kaanten uut. Dan de biele mar. Waor ligt dat ding?
O ja, gister nog bruukt in et boswallegien om wat bessemries te kappen en daor liggen laoten. "Jan, waor gao ie henne?" vragt de vrouw. "De biele haelen, en dan is de pompe zo los", krigt ze van him te heuren, mar d'r is twiefel in zien stemme.
Now mar kappen. Dat gaot vlogge. De biele is

scharp. Mar dat duurt niet zo lange. Al gauw is hi'j zo stomp as dat een biele mar wezen kan, mar et lokt toch. Et gröppien is klaor. Now stro d'r in. Dan een lucifes d'r bi'j en et liekt wel een paoskevuur te wodden. Jonges, wat hiete is dat. Now moet et lokken. As et keuper van de pompe now mar niet scheurt, want dan bi'j wel alderongelokkigst veer van huus. Wat zoolt in de pompe gooien helpt ok. Jan dot er twie hanen vol in uut de keulse pot. Zenuwachtig trekt hi'j an de zwengel. Nee, et lokt nog niet. Nog es henne-weerdenne drokken. Zwieten dat hi'j dot, en dat buten in de winter. Weer es trekken. Et is as of d'r wat schot in komt. Now wat wrikken. Wat ekstra drokken. Hieltied wat meer. Jonges, wat zit ie vaaste. Nog es. Ja, d'r komt beweging in. Wat branend stro tegen de piepe van de pompe leggen. En ja heur, et emmertien schöt los. Now een peer keer op-en-daele doen en daor is waeter, waeter. Et is as alle koenen lachen en alle kiender zingen. 't Is lokt. Toch mar knap wark. Dat zal him gien twiede keer overkommen. Vanaovend et emmertien d'r evenpies uuthaelen. Wat kun ie jow mit een betien veurzorg een protte ongemak besperen. Now de braand nog uutmaeken. Jan nemt de bessem, drokt die in een emmer mit waeter en stipt zo alle vuur uut. Waor as et meerste stro ligt, smeult et nog wat nao. Hier en daor wat rook. Wat roekt braand altied apat...

Zundags was et kastfeest. 's Aovens gongen Vader, Moeke en de vuuf kiender naor et Kastfeest van de zundagsschoele. D'r was een echte kastboom, een hiele groten iene, die mit de piek tot de witte zoolder van de karke kwam. Mit een hieleboel witte keersen; drie stonnen d'r as keuningen hiel hoge boven in. Doomnie vertelde verhaelen. Eerst uut de

Biebel en laeter, nao de beker sukelao en et kastkraansien, et vr'je verhael. Wat kon die man vertellen. Et zwiet leup him bi'j de slaopen en wangen langes. Doe was et, nao nog een stokmennig kastvassies en et uutrieken van de boekies mit een sinesappel en kwattareep, daon. De koster deej' de keersen uut mit een spoonze op een lange stok. Die deupte hi'j in een emmertien mit waeter. Zo kon hi'j ok bi'j de bovenste "drie keuningen". Krek zo as Jan et strovuur mit de bessem vol waeter uutmaekt hadde. Jezus, docht hi'j, now is et kastfeest en ik bin mit mien gedaachten nog bi'j de bevreuren pompe. Et was een wonder dat hi'j him toch weer loskregen had. Een wonder, mar dan wel een aander wonder as dat doomnie bedoelde mit Jezus in de stal tussen de schaopies. Twie wonders dan mar. Een alledaegs wonder veur him, de koenen en de kiender en iene van de doomnie, de zundag, de karke en et kastfeest. Of toch ok veur him, zien vrouw, de kiender en de koenen?
Et sni'jde doe ze naor huus toe gongen. Morgen was et twiede kastdag. Misschien gong hi'j dan wel een sni'jpoppe maeken mit de kiender. Om de pompe henne. Dan had ie een stevige roggegraot - de zwengel kon wel as stat dienen - een grappien moet d'r bi'j - en hi'j bleef vostvri'j. De netuur is toch meraokels mooi. Een kastboom uut de bos in de karke en een sni'jpoppe naost huus. De kiender zongen: "Et is een witte wereld", doe ze de eerste sni'jballe maekten en naor mekaander smeten.

Oene Bult

J U B I L E U M

Vuuftig jaor, waor bin ze bleven,
vandemiddag bi'j' veur 't laest.
Goeie weensken, hanen geven
en altied bi'j' een beste west.

As een oold versleten treinstel
woj' deur de wereld uutrangeerd.
Mit kedo's en mooie woorden,
hoeveule bin die aenlik weerd?

Maendag hoej' niet weer te kommen,
maendag bi'j' veur altied vri'j.
Maendag zuj' je ienzem vulen,
vuuftig jaor, ze bin veurbi'j...

Johan Veenstra

K r u m m e l t i e s

. De Algemiene Vergeerdering het de Statuten deurpraot en goedkeurd. Nog een dag of wat, en wi'j hieten: "Stichting Stellingwarver Schrieversronte". Vestigingsplak: Oosterwoolde.
. Et harbargespul zocht nog inkelde meensken. Veural een gitarist en/of pianist. Till. (05160) 3898.
. Stuurgroeplid Jan Betten blift him doende holen mit et op 'e wereld helpen van een warkgroepien Stellingwarfs en et onderwies.
. Inkelde leden van de Stellingwarver Schrieversronte hebben een poos leden wat ekstra boekies van Bergveld (De Oolde Pook) kocht. Ze hebben begrepen dat ze hiel veul meensken een plezier doen kunnen, as ze wat van die boekies deurverkopen willen. Et bin d'r nog twintig, die ze wel kwiet willen an de ere leden. Hoe aj' ze kriegen kunnen? Even een briefkaortien naor Binnenweg 3, Nijeholtpade. Zo lange we d'r nog goenend van over hebben, sturen we ze je dan toe. Pries: f 7,50. Via de winkels bin ze niet meer te kriegen!
. De warkgroep geschiedenis is zoe'n betien uut aende. Vief man doen mit. Drieje daorvan studeren geschiedenis. Kontaktpersoon: oons lid Mej. Ph. de Bruijn.
. Pieter Jonker het now definitief ofscheid neumen as lid van de Stuurgroep. Veur al et wark dat hi'j daon het, is hi'j op ien van de bi'jienkomsten bedaankt. Jonker krigt et te drok mit et vormingswark in Hoogezaand. Wi'j verliezen in him een ieverige Stuurgroep-maot. Veur him in 't plak zal daenk' de heer B. Jansen uut

Oosterwoolde kommen. Die is vraogd, en hi'j het in principe ja zegd.

. De eerste jaorgangen van De Ovend kuj' inbienen laoten. Daoromme, veur die meensken die zoks graeg willen, doen we bi'j disse Ovend ok een inhooldsopgifte van de eerste drie jaorgangen. Mar ok, omdat meensken oonze artikels dan wat makkeliker weerommevienen kunnen. Dat inbienen kuj' bi'jglieks doen laoten bi'j et "Administratief Service Centrum Zuid-Friesland", Thialfweg 17, 't Vene. Buten de B.T.W. omme zal de pries omdebi'j f 15,-- wezen.

. "Literatuur op de grens". Op zaoterdag 28 feberwaori wodt in schouwburg Amphion in Doetinchem de manifestaosie "Literatuur op de grens" holen. Discussieerd zal d'r wodden over de vraoge hoe de meugelikheden liggen veur wardering veur mekeer van schrievers die in et Nederlaans, Duuts, Fries, of ien van de Oost-Nederlaanse streektaelen schrieven. Perf. dr. H. Entjes uut Grunningen het de leiding van de discussie. De middags wodt d'r poëzie veurdreugen, en de aovend ok. Dan zal d'r ok een boekenbal holen wodden. Veerder: kabaret in de streektael, en 't optreden van een boeredaansgroep. Organisaosie: Culturele Grenskontaktenkommissie Achterhoek-Westmünsterland, Dialektkring Achterhoek en Liemers, RONO en stichting "Doetinchem '70". Ie kun je opgeven bi'j: De Walmolen, Pb. 104, Doetinchem.

. Jaoren leden versturven, mar now opni'j in leven: een Twentse Schrieverskring! Haj't al heurd?

. Hej' al es een nummer van Boekenbus inzien? Et ni'je blad van de RONO mit besprekings van Oost-Nederlaans literair wark.

. De veurige keer vergeten, mar now niet: De

tekenings in De Ovend, jg. 3, no. 5, 1975 weren van Sietske Bloemhoff.
Ien keer in de drie weken, veur et Fries programme van de RONO: J.W. Nijholt lest een Stellingwarfs verhael veur. (op 'e woensdagaovend).

Red.

De jacht.

As et blad begint te valen is 't jachttied. Dat is nog altied zo, mar de wildstaand is niet meer zoas 't vroeger was. In mien jonge tied, doe d'r bi'j de Kuunder langes nog honderden bunder heide en wildernis was, haj' ok nog de korhoenders. Die prachtige voegels huusden nog in gróte koppels op de heidevelden. De vos was d'r ok wel, mar dat dee zeker an 't wild gien ofbraok. Een oolde jaeger zee es: "Et bin de oprumers van de zieke en oolde beesten in 't veld en ze moe'n d'r wezen". Now wodt d'r ommeraek jacht op maekt, want et betien wild dat d'r nog over is, kan gien vos meer lieden, want dan is d'r gauw hielemaol niks meer. Hoe slim en liep as dat besien is he'k es heurd van een boer, die es op een zundagmorgen bi'j zien rogge-akkers langes leup, vroeg in 't veurjaor. Hi'j zag aachter op een lange akker een vos mit een ei in de bek. Pieter, zo hiette die boer, kreup even aachter een hulzenpolle om es te kieken wat de vos doen zol. Hi'j leup de rogge, die nog mar een haandbree hoge was in en bestopte et ei. Doe gong hi'j de heide weer in. Zo gong et slimme besien wel elf keer henne naor et ente-

nust dat ie vunnen hadde en bestopte de eigies allemaole in de bouw, allegere op een aandere stee. Pieter wol doe ok es weten waor hi'j dat now wel daon hadde, mar et slimme beest had de eier zo keunstig votstopt mit et snutien, daj' mit gien meugelikhied et plakkien vienen konnen. Geloof mar dat hi'j zels wel hiel goed wus waor hi'j ze weer vienen mos as hi'j d'r zin an hadde. Doe was d'r nog evenwicht in de netuur en ok de jaegers weren allemaole gien doodschieters. Zo he'k ok nog es een verhaeltien heurd van een driever, die altied mitgong as de heren jaegers daor kwammen te jaegen. Dan kwammen d'r een hiele koppel. Mar twie keer in 't seizoen wodde daor jacht. 't Was eigenlik meer een fesien as ze kwammen as echt op de jacht, en iederkeer wodde weer wat verpoosd. Ze hadden mit mekere een mooie dag. Eten en drinken was genoeg mitneumen en de drievers wodden niet vergeten. Ien mannegien was d'r bi'j dat wel een hiel biezundere jaeger was. 't Was een rieke zaekenman en een grote dierenvrund. Jehannes was zien vaaste driever en die hadde et wel slim makkelik, want hi'j kreeg altied mar iene mooie haenefazant an de stok. Dan was et veur die jaeger genoeg. Hi'j bekeek de prachtige voegel van alle kaanten en was dikke tevreden mit dat iene prachtdier. Alles wat him nog veur de loop kwam scheut hi'j mis en de aandere jaegers stakken him de gek wel es een betien an, want ze mienden dat ie zo min scheut, mar dat was hielemaole niet zo, want hi'j kon krek hiel goed schieten. Jehannes had dat eerst ok niet in de gaten en dee zien best om him de kaans te geven nog wat te raeken. Hi'j dreef de bossies en de wallegies goed op. Mennige voegel vleug him zo veur 't geweer langes, mar 't was altied mis. Ongelokkiger wieze zee hi'j daor es een

keer wat van. Zoas: "Now, die haj' ok wel raek schieten kund". Mar had hi'j him daor mar stille over hullen, want doe kwam et nog an. Zo jaegende kwammen ze bi'j een eerpelbouw langes. De boer en zien beide knechten weren drok an 't rooien. Zo zaachies an kwam de hiele troep bi'j heur. D'r wodde even halt hullen, d'r wodde een praotien maekt en de jachtbuit wodde even bekeken. Zo schamper weg zee de boer tegen et jaegertien: "Wat hebben ie nog mar een betien scheuten!" Vlak d'r naost leupen een koppel schaopen die ok van him weren. Daor was d'r iene bi'j die zwaor botgallig was. 't Beest zag d'r ellendig uut en 't was him an te zien dat ie slim leed. 't Was een oold, groot schaop. Et jaegertien dat altied misscheut begon d'r zo kwieskwaans mit de boer over te praoten. Nog had gien iene in de gaten waor hi'j op an wol. Opiens zee hi'j tegen de boer: "Wat kost dat liederige ding?" De boer mompelde over een klein priesien, mar had nog niks in de gaten. "Akkoord", zee et mannegien, en dee een petroon in 't geweer. En boem! Mit ien schot was 't besien kroondood. "Zo", zee hi'j "die is uut zien lieden verlost". Hi'j gaf de boer et geld en zee tegen Jehannes: "Mitnemen, want we hadden nog niet te veule scheuten!" Jehannes had him doe wel deur en om goeie vrunden te blieven mos hi'j et schaop wel mitnemen an de wildstok, wat toch nog een hiel gesleep was. Doe mossen ze wel lachen, mar Jehannes niet. Had hi'j him mar stille hullen, docht hi'j bi'j himzels, dan had hi'j et op 'e doempies had bi'j et jaegertien, dat ok toegelieke een grote dierenvrund was.

Wube Lamers van de
Kuunderwal

De Lende bi'j Berkoop...

foto:
M.v.Nieuwenhoven
Noordwoolde

P I K S M I E T E N

Zundagmiddag. Ze bin d'r allemaol, zoas elke zundagmiddag, op et stokkien kalverlaand van Klaos en Jouk, twie oolde vri'jgezellen op et plaetsien an de dadde zaandreed. Iederiene het zien hoolten, ronde piksmietersballe, zels dri'jd, uut de kroje haeld, die altied naost de mi'jmesiene dreuge in et hokke ston. Aorend Jaansma, Henderk Punter, Liekele Oosterwiek, Pieter Hooisma, Roelf Bult, Zweitze van de Brug, Tinus Spoelstra en Berend de Groot. Ze kennen mekaander alliend bi'j de veurnaeme, mar as Klaos evenpies naodaenkt wet hi'j de aachternaeme d'r wel bi'j te vertellen veur een verhaeltien in de kraante. Want daor gaot et omme. Zweitze had zundagmiddag uutreupen: "Dat mag wel in de kraante!", doe Roelf mit iene balle alle centen toegelieke op kruus scheut. Dat was ja zeldzem. Een pottien piksmieten kon gewoonlik wel een half ure anholen as de iene de aander goed wat dwas zat. De eerste keer scheut ie allemaol op de pik, een stok hoolt, dat rechtop ston. Was et raek en vul de pik omme, dan mocht ie de opzetterscenten, die kruus laggen, holen; die op munt laggen wodden opni'j oplegd en dan kon ie nog op een balle van ien van de mitspeulders mikken as die in de buurt lag en eers mos ie een goedhennekommen zuken, waor een aander jow niet zo maklik raeken kon. Haj' een aander doodscheuten, dan mocht ie opni'j naor de pik smieten en je gelok weer perberen. Ongeveer zo as "Jeu des boules" in Zuud-Frankriek speuld wodt.
Et gebeurde haost nooit, dat mit et gooien van de eerste balle et spullegien uut was. En dat was et geval op disse zundagmiddag, tegen een

ure of viere, doe Roelf mit de eerste balle de pik ommegooide en alle tien centen op kruus roegelden. Meraokels.
Zweitze het zien zin kregen. Now staot et zwat op wit in de kraante. Zoe'n pottien piksmieten mag nooit vergeten wodden. Ze hebben die zundagmiddag toch niet veur niks allemaole toegelieke "pik" reupen. Wie van de speulders dit lest, zal et nog in zien oren toeten.

Oene Bult

Oonze vader (eukoemeense meniere)

Oonze vader die in de hemel binnen,
jow naeme wodde heiligd,
jow keuninkriek komme,
jow wille gebeure op eerde,
    krek liek zoas in de hemel.
Geef oons now oons daegliks brood.
En vergeef oons oonze schulden,
    zoas wi'j oonze schuldeners vergeven.
En breng oons niet in verzuking,
    mar verlos oons van de kwaode.
Want joenend is et keuninkriek
                en de kracht
                en de heerlikhied
                in de iewighied.

Amen.

(vertaeling: Oene Bult)

Van Gezangen en een Paternoster in et Stellingwarfs (3)

In de veurige Ovend (jg. 3, no. 5) gong ik veerder in op de problemen bi'j et karkelik wark in et Stellingwarfs. Veurda'k daor nog even mit deurgao, eerst ditte. De heer Bult schreef mi'j: ".... et is een misverstaand om mien psalmvertaelings mit die van Johan Veenstra te vergelieken, zoas ie deden in de veurige Ovend. Die van mi'j bin ónberiemd (rechtstreeks uut de Biebel) en die van Johan bériemd (uut et Liedboek) en niet allienig een psalm, mar ok een gezang."
Inderdaod, zo bezien bin ik mis west mit de vergelieking: die gong op dat punt niet op.
Wat et Oonze Heit van mi'j (De Ovend, jg. 3, no. 4, blz. 26) anbelangt, ik hebbe et nog niet had over de volgende problemen. De weens in bi'jglieks r. 2 en 3 ("Dat jow naeme heiligd wodt", "Dat jow keuninkriek komt" enz.) he'k mit dat (Ned. opdat) angeven. Dat dee'k liever as de anvoegende wieze komme, wille te bruken, daor de heer Bult liever van uut gaot. Zie et Oonze Vader van him hierveur.
Veur zien gedaachte is wat te zeggen, mar die anvoegende wieze is totaal on-Stellingwarfs. Toegeven: ok in ere streektaelen, in et Fries bi'jglieks, wodt zoe'n konstruktie overneumen. Ik neem liever een "normaler" omschrieving mit een dat-zin.
Om redenen die 'k in De Ovend, jg. 3, no. 5 blz. 23 zet hebbe, kies ik liefst veur de Heit-vorm, die anpast wodden kan an evt. "Vader-dörpen".
Over et woord wille zegt de heer Bult dat daor ok een probleem ligt: wille kan neffens him plezier betekenen, mar ok et Ned. wil.
In mien Stellingwarfs liekewel is allienig wille plezier,en et Ned. wil is bi'j mi'j ók

wil. Gien wille. Daoromme veur mi'j liever wil. Ok as d'r goenend wille bruken veur wil, kuj' je toch beter bi'j wil ansluten, omdat wille toch dreks an plezier daenken dot.
Ok bi'j ere vertaelings ziej' wel es de meervoudsvorm in de eerste riegel. Dat ligt mi'j weer te veer van et Stellingwarfs of. Veur mi'j dus liever: "die in de hemel is", in plaets van de meniere van de heer Bult. Et liekt mi'j toe dat et goed wezen kan de discussie tot zoveer now of te sluten, behalve as d'r nog spiksplinterni'je idenen op taofel kommen. Et zol liekewel mooi wezen, as d'r in de ni'je, kommende Ovend weer wat vertaelwark kommen kon. Dat ik nuge de schrievers graeg. Dan kun we et daor misschien weer over hebben.
Ik wieze de lezers ok al vaast even op et ni'je wark van Bergveld: Klaeterjaegers. Daor zal ok godsdienstig wark van zien haand in opneumen wodden.

Henk Bloemhoff

Lezing over de geschiedenis van Stellingwarf.

Op vri'jdag 23 jannewaori om 8 ure zal oons lid dr. T.H. Oosterwijk veur oonze verieninge een lezing holen over de geschiedenis van oonze streek. Hi'j zal toverlanteernplaeties mitnemen. Et zal gaon over Ould-Oost-Stellingwarf en de historie van Stellingwarf in et algemien.
Wi'j vraogen oonze leden om allegeer te kommen, omdat dit warkelik een pracht-aovend wodden zal. Dr. Oosterwijk is ja de schriever van twie geschiedenisboeken die oonze streek anbelangen: De vri'je natie der

Stellingwerven, en een bundel artikels over de geschiedenis van de dörpen van Oost-Stellingwarf.
Hi'j is op 't heden doende mit et bewarken van beide boeken, en et veule uutgebreider maeken daorvan. Zoks meuj' ja niet missen.
Plak: cefé Boszicht, Ni'jberkoop, grote weg Wolvege-Oosterwoolde. Veur iederiene; gien intree.

Henk Bloemhoff

Bi'jienkomst Woordeboekgroepen

Op vri'jdag 13 feberwaori kommen alle woordeboekgroepen uut Stellingwarf bi'j mekeer. Om mit mekeer in de kunde te kommen, en om es wat van et taelewark te heuren.
Perf. dr. H. Entjes van et Nedersaksisch Instituut zal wat over de Oost-Nederlaanse streektaelen vertellen, en over de schrieveri'je in die taelen.
Dr. G.H. Kocks zal vertellen over et Drents Woordeboek. Stellingwarver schriever Johan Veenstra zal an 't slot van de aovend uut eigen wark veurdregen, en Henk Bloemhoff zal an 't begin d'r van een inleidinkien holen over et Stellingwarfs Woordeboek.
Leden van de Stellingwarver Schrieversronte bin hattelik welkom. Plak: cefé Boszicht, Ni'jberkoop, an de grote weg Wolvege-Oosterwoolde.
Woordeboekmeensken die slim muuite hebben mit et vervoer, kun even kontakt mit oons zuken, dan zullen we perberen wat an et vervoer te doen. Gien intree. Tot kiek?

Henk Bloemhoff

Cursus Stellingwarfs

Sund et laest van oktober lopt d'r op zaoterdagmiddag, in de eupenbaore legere schoele in Berkoop weer de cursus Stellingwarfs. Op 6 meert wodt d'r een examen holen. Daor kuj' et Diploma Stellingwarfs I bi'j haelen. Leerplan en Diploma staon onder toezicht van et Nedersaksisch Instituut.

Een peer dingen uut et Leerplan:

I. Tael- en Letterkunde.

a. et kriegen van een verzorgde uutspraok van et Stellingwarfs.
b. et redelik omgaon kunnen mit de spelling Bergveld.
c. weet hebben van wark en aachtergronden van de veurnaemste Stellingwarver schrievers.
d. wat weet hebben van inkelde belangrieke begrippen uut de dialectologie.
e. weet hebben van et plak van et Stellingwarfs en streektaelen uut de buurt.
f. mit menieren van kreatief schrieven an de gang wezen kunnen.

II Geschiedenis.

a. wat weet hebben van de biezundere positie van Stellingwarf, as Zuud-Oost-Friese streek tegen Drente en Overiesel an.
b. speciaal weet hebben van de geschiedenis van Stellingwarf tot even nao 1500.

Wie mitdoen kan (an 't examen)

Elk die 75 % van de cursus volgd het, kan mitdoen. Ok diegenen die eerder mitdaon hebben an een cursus kun et examen doen.

Veerder kun die meensken, waorvan anneumen wodden kan dat ze deur studie of wat dan ok, aorig in de stof thuus binnen, an et examen mitdoen.

Toezicht op et examen.

Et Nedersaksisch Instituut van de Rieksuniversiteit in Grunningen hoolt toezicht op et leerplan en et examen. Zi'j sturen veur et examen een committeerde.

Wie nog niet mitdot, mar d'r graeg meer over weten wil: et volledige leerplan en de boekelieste bin te kriegen op et redaktieadres.

Henk Bloemhoff

Et verhael van "De Wilde Lanteern".

D'r moet hiel vroeger meer bestaon hebben as now. Et was in de tieden doe Oolde Thies nog jong was. Now zeker wel honderd jaor leden. Uut zien verhaelen koj' wel opmaeken, dat de zommers vochtig en hiete weren een hieleboel. D'r weren in de Stellingwarven nog grote sparrebossen en heidevelden mit venegatten waor 't zommeraovenden wiemelde van de vuurvliegies, die locht ofgavven in zoele naachten. Et moet vast zo west hebben, dat de meensken, die doe nog slim bi'jgeleuvig weren, daor wat aanders tegen an zaggen as now. Now bin ze veul geleerder. Mar de vuurvliegies bin al lange vot zoas veule meer van die netuurbesies. Et meensdom het al zoveule vernield en uutroeid en 't is gauw zo veer henne, dan zullen de laeste voegelties et lotien ok leggen. Mar ik zal jim nog es vertellen

hoe Oolde Thies vertelde, hoe hi'j as jonge vent een meid naor huus toe brocht mit een Berkoper maarkt en hielemaol lopende naor de buterboeren mos te vri'jen, waor ze bi'j een boer diende. 't Was een hiele loop, mar d'r weren alderhaande binnenpatties zo deur de bossen en de heide. Gien meens kwam ie integen zo op de ruumte, en temeensten in de naacht niet. De boer was een gezellige praoter en soms duurde et Thies en zien meid wel es wat te lange veurdat ze oflochtten en op bedde gongen. Dan konnen Thies en Geertien nog een posien in 't vuurhokkien zitten en mooi mit zien beiden nog wat an de zundagaovend hebben. Zo was et weer es op een prachtige zommeraovend en 't was drokkend hiete west die dag. 't Was tegen de aovend nog brujjerig en overal hong nog de zoele waarmte. Thies was weer op pad dwas deur de bossen en de heide. Et rommelde ok wat in de veerte en 't wodde, hiel wonderlik, ok nog een betien mistig om de venepoele henne, waor Thies langes kwam. Hi'j was niet gauw bange, mar 't was krek as vuulde hi'j wel dat d'r wat gebeuren zol, disse naacht. Bezwiet kwam hi'j an bi'j de boer waor Geertien woonde. De locht wodde al wat minder en 't leek wel min weer te wodden. Geertien leek et mar et beste toe, dat Thies et mar niet te lange maekte, en een betien omschiks naor huus toe gong, want 't was nog een hiel aende en 't kon ok noodweer wodden. Thies gong mit zoe'n ure of twelven vot en nam de kotste weg dwas deur 't veld. Bi'j de venepoele raekte hi'j haost verdweulen, want de mist begon wat te verwi'jen en hiele fladden trokken over 't veld en maekten et pad haost een betien biester. Een vremd veurgevuul kwam in Thies op. De boer had him al vaeke verteld over

een wilde lanteern, die bi'j zoele naachten over 't venegat zwarfde en hiel geveerlik wezen mos, aj' daor mit in anraeking kwammen. Mar daor wodde dan altied een betien omme lacht, mar 't wodde toch wel vaeker verteld, ok wel deur aanderen. Thies miende in ienend wat te heuren roezen en keek aachteromme en ja heur, een schril locht vleug over 't waeter en Thies ston stom te kieken. Et leek soms wel op een kop van een moonster, en dan leek et weer op een meenselik feguur. Et kwam mit grote vaosie op him of. Thies was vlogge, hi'j mos een grote ziedsprong maeken om niet raekt te wodden. Doe begon een wilde jacht. Et vuurmoonster nam iederkeer weer een anloop en Thies mos as een duvel zo hadde lopen om te ontkommen en dat lokte him op de snaoren of toch ók nog. Soms was et moonster zo dichte bi'j him, dat hi'j vergong van de hitte en 't was krek een gevuul of ston Thies in de braand. Deur de pollen en de heide vlochtte hi'j, aachternao zeten deur de wilde lanteern, naor de kaante uut waor de grote sparrebos was. Zo mu as een hond kreeg hi'j toch de bos te pakken. 't Was krek of was 't now genoeg want et verschrikkelike ding zakte of. Dodelik vermuuid vul Thies onder de sparrebomen daele. Zo in de veerte deur de bos henne zag hi'j nog hoe de lanteern weer boven de poele ommezweefde in alderhaande verschienings. Doe Thies wat op aosem kommen was en een bi'jkwam van de benauwdhied vuulde hi'j an zien gezichte, en alle haor wat onder de pette weg kwam, was vot, en zien ooghaoren weren d'r glad of. Tegen zoe'n ure of twieje in de naacht kwam hi'j bi'j zien boer an, waor as hi'j diende as knecht. In de bedstee doe hi'j op bedde lag, mos hi'j

iederkeer nog daenken an 't aeventuur van de naacht bi'j de poele. En hi'j trilde nog over zien hiele leden. En ieder keer vuulde hi'j nog as alles d'r nog wel anzat an zien heufd. 't Was krek of ston hi'j nog in de braand. Mar mittertied vul hi'j van vermuuidhied in slaop. Nooit gong hi'j in de weerommereize daor weer langes as hi'j van zien maegien kwam, want altied bleef et him bi'j wat hi'j daor mitmaekt hadde in die wondere naacht.

Wube Lamers van de Kuunderwal

Disse oolde sage, veur oons opschreven deur Wube Lamers van de Kuunderwal, is een poos leden ok deur him verteld in et radioprogramme "Vonken onder de as" (NOS).
Wie meer van dit soort oolde verhaelen kent..... wi'j bin d'r slim beni'jd naor.

Red.

Dit poppien.

"Dit poppien is 't,
't is haost niet te geloven,
dit poppien is 't",
zeden de ingels van boven.

"Dit poppien is 't",
zeden de keunings mit goold,
"wi'j zaggen de steern
in disse naacht zo koold."

"Dit poppien is 't",
zeden de huders van 't veld,
"de ingels van hoge
hebben et oons zo krek verteld."

Dit poppien is 't,
dochten de koenen op dat plak,
en heur aosem gong
over 't kientien in heur bak.

"Dit poppien is 't",
zee Maria, slimme tevreden,
"hi'j is jim toekomst,
vergeet jim ofkomst, jim verleden."

Harm Houtman

HUP HOLLAAND HUP Johan Veenstra

Leve et voetballen!
Doe mit, sluut je an!
Die jongen van Hollaand,
die kun d'r wat van!
Zwaai mit je vlaggien,
gedreeg je as man!
Wees vaderlaanslievend
waor as dat nog kan.
Oons Nederlaand boven!
Kom op rood, wit, blauw.
Oranje, die maekt et,
we lussen ze rauw!
Bejubel de helden,
vereer ze as God.
Moej' zien wat een veurzet!
Toe, trap him kepot!
Dit is pas genieten,
hier leven we veur.
Veur brood en veur speulen,
een wereld vol fleur.
Een wereld vol bommen,
vol onrecht en nood.
Mit honger en dust,
mit wanhoop en dood.
Mar toe, niet an daenken,
wat geft dat gezeur.
Wi'j gaon over lieken,
wi'j voetballen deur...

zegend nij jaar!
een boer, klaas adverkaat, en de
bat boer en lulien, jan liessen, de klaas
allenaale, piebar siemen en klaas
jeurel, jan wit de peter, de
jaarvar, pieter, jan soon van jan
de gaan klaas, klaas van
de wilde klaas klaosien, de
pak laar, keuning, gerrit van
de zoogam, keune, agatha
de kraan, kaosien
de lanelieen, lanelieen
de stiekemankenlieen
't stiekemankenlieen
des kuoreen
omke, des kuoreen
ine lkster, de
aaoogboom
en klaosien, lange ganiet
de jeneverkeuning, berend de
van de langelille, de visken, jonkien
klaas, jouken griet, de bakkiesman, de liesken, de
sjouke en jouke, lawerts klaas, kallie, de
kiepevoek, fraans fluitien, sjoerd soldaat, tjeerd tjaarted
de kikker, sjiatse rante, já, en niet te vergeten, klaosien griffioen waensken
Schrijvers blonde, Stellingwerver

IK BIN VRI'J

De zeevoegel zwalkt en hi'j zaait over 't
laand
Zie hi'j speult op 'e wiend, boven een kiend,
Dat speult op 'e raand van et straand in et
zaand
En mar meer schelpen vient, onder de wiend,

Ik bin vri'j, ik bin vri'j
Ik bin vri'j, oe ik vuul me zo vri'j, vuul me
zo vri'j

Et raekt mi'j niet langer, 't gezeur en ge-
zanger
Al knapten ze hàost, 't het mi'j niet
verbaosd
Al was 't een geaemel, al was 't een ge-
staemer, al hebben ze raosd,
Al stikte ik haost,

Ik bin vri'j, ik bin vri'j
Ik bin vri'j, oe ik vuul me zo vri'j, vuul me
zo vri'j

Dreugstoppels, sloegkoppels, snorkvarkens,
kiek uut
Et zit jim niet glad, 'k bin jim zo zat,
Eigen eer lokt jim meer, eigenwies as een pa-
tries,
Deur dit en deur dat, krieg van mi'j wat

Ik bin vri'j, ik bin vri'j
Ik bin vri'j, oe ik vuul me zo vri'j, vuul me
zo vri'j

Pas mar op, kiek mar uut, 'k heb d'r veur
waorschouwd,
Daenk mar om mi'j, ik vuul mi'j vri'j
Middelmaot wor mar kwaod, 't geft gien baot,
de wiend wi'jt
En ik vuul mi'j vri'j, ik zing opni'j:

Ik bin vri'j, ik bin vri'j
Ik bin vri'j, oe ik vuul me zo vri'j, vuul me zo vri'j

Henk Bloemhoff

K r u m m e l t i e s

. De tekening op blz. 30 is van Sietske A. Bloemhoff.
. Typewark disse keer van oonze archief-warker Jacob Nijholt.
. Bi'jkotten de uutrieking van et eerste exemplaor van Piepmoes, de bundel kienderlieties, in de Eupenbaore Legere Schoele van Ni'jberkoop.
. Stellingwarvers in et butenlaand ! De Stellingwarver troubadour komt veur jim speulen op 31 jannewaori in Artis in Amsterdam op een volkslietiesaovend (mit de middag d'r misschien nog bi'j, zegt de organisaosie) mit volksmeziek en -daans veural uut Frieslaand.
. Wie et Fries Landbouwblad lest... daenk ie ok es om de aorige riempies van Harm Houtman ?
. Ni'je kopie graeg opsturen veur 31 jannewaori.
. De Stuurgroep weenskt jim, leden, en alle aandere lezers, die vanzels nog lid wodden zullen, VEUL HEIL EN ZEGEN IN ET NI'JE JAOR ! 1976 en alle jaoren die nog kommen: jaoren van jim, oons en et Stellingwarfs. Neem nog mar een eulie-bolle !

---

de ovend

een uutgifte van de Stellingwarver Schrieversronte
Verschient ien keer in de twie maonden
Adm.: Johan Veenstra, Binnenweg 3, Nijeholtpade
Red.: Henk Bloemhoff, Bovenweg 15a, Nijeberkoop

„De Ovend" komt riegelmaotig over de heerd bi'j
de leden van de Stellingwarver Schrieversronte
Lidm. / ab. (tegere) kost *f* 10,— in 't jaor

Baankno. 29.98.07.711
Girono. 83 15 23 van de Coöp. Voorschotbank Oldeberkoop
t.g.v. Stellingwarver Schrieversronte, no. 771